

KURIKAN KAUPUNGIN OPETUSTOIMEN JA KURIKAN SEURAKUNNAN SOPIMUS YHTEISTYÖSTÄ PERUSKOULUISSA

Sopimuksen valmistelu

Kurikan kaupungilla ja Kurikan seurakunnalla on ollut yhteistyöstä peruskouluissa 15.6.2016 allekirjoitettu yhteistyösuunnitelma, joka korvautuu tällä sopimuksella.

Yhteistyösopimusta ovat olleet laatimassa Kurikan kaupungilta opetuspäällikkö Anne-Mari Packalén-Reinikainen, rehtorit Heikki Peräaho ja Elina Uotila-Mäenpää sekä koulunjohtaja Jaana Korkiamäki ja va. koulunjohtaja Masa Mäki-Jyllilä. Kurikan seurakunnalta sopimusta ovat olleet neuvottelemassa kirkkoherra Heikki Sariola, seurakuntapastori Teemu Leino, aluekappalainen Rami Niemi, johtava nuorisotyönohjaaja Juha Lähdesmäki, nuorisotyönohjaaja Janna Renko, johtava kanttori Suvi Tamminen ja diakoniatyöntekijä Hanna Silvola. Sopimus on luotu 9.12.2021 järjestetyn yhteistyöneuvottelun pohjalta, johon ovat osallistuneet peruskoulujen rehtorit ja koulunjohtajat sekä seurakunnan papisto, nuoristyöntekijät ja kanttori.

Yhteistyön periaatteet ja velvoitteet

Yhteistyötä tehdään yhdessä sovittujen periaatteiden mukaisesti. Noudatettavat periaatteet pohjautuvat perustuslakiin, perusopetuslakiin ja perusopetuksen opetussuunnitelmaan. Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua erilaisuuden kunnioittamiseen sekä vastuullisuuteen, yhteistyöhön ja toimintaan, joka edistää ihmisryhmien, kansojen, aatteiden, uskontojen ja kulttuurien välistä kunnioitusta ja luottamusta. Yhteistyössä kunnioitetaan uskonnonvapautta ja yksilöiden tasavertaisuutta sekä perheiden moninaisuutta. Sopimuksen allekirjoittaneet osapuolet vastaavat työnantajina siitä, että niiden työntekijät ovat sopimuksen periaatteista tietoisia. Esimiesten tehtävä on opastaa yhteistyötä toteuttavia työntekijöitään tarvittavalla tavalla. Havaituista ongelmista tai epäselvyyksistä sopimuksen toteuttamisessa tulee olla välittömästi avoimesti yhteydessä toisen sopimusosapuolen edustajaan asian selvittämiseksi.

Tämänhetkinen yhteistyö

Seurakunta ja kaupunki tekevät laajaa yhteistyötä, jota molemmat osapuolet arvostavat. Esimerkkejä tästä ovat mm. päivänavaukset, koulukirkot, ryhmätykset koululuokille, välituntitoiminta ja kriisityö. Seurakunnan edustajia on kutsuttu myös yhteistyöryhmiin, joissa on käsitelty moniammatillisesti peruskouluikäisiä koskevia asioita. Koska seurakunta koostuu kolmesta entisestä liitoskuntien alueella toimineesta seurakunnasta, on yhteistyö eri osissa kaupunkia käytännön toteutukseltaan joiltakin osin erilaista. Yhteistyömuodot voivat olla erilaisia myös koulujen tarpeista ja toiveista johtuen.

Kumppanuuden korit

Kaupungin ja seurakunnan yhteistyö on jo aikaisemmin jaoteltu ns. kumppanuuden koreihin. Kirkkohallituksen ja Opetushallituksen yhteistyössä laatima konkreettinen malli tarjoaa selkeän rakenteen kunnan sivistystoimen ja seurakunnan väliseen yhteistyöhön. Tätä samaa jakoa käytetään myös tämän sopimuksen perustana. Kullakin korilla on omat pelisääntönsä, minkä vuoksi ne on pidettävä erillään toisistaan. Koriajattelu helpottaa myös viestintää koteihin, kun tiedetään tarkasti, millaisesta yhteistoiminnasta milloinkin on kysymys.

Kori 1 / Yleissivistävä opetus

Perusopetus on poliittisesti ja uskonnollisesti sitouttamatonta. Perusopetuksessa evankelisluterilaisen kirkon jäsenenä olevien oppilaiden on kuitenkin osallistuttava oman uskontokuntansa uskonnon opetukseen, joka ei ole tunnustuksellista, julistavaa tai uskonnon harjoittamista. Uskonnonopetuksen yleissivistävästä luonteesta johtuen opetukseen saattaakin vapaaehtoisesti osallistua myös uskonottomia tai muiden uskontokuntien edustajia.

Pedagoginen vastuu oppitunnista on aina opettajaksi määrätyllä.

Evankelisluterilaisen uskonnon oppiaineessa vastaavassa seurakunnassa toimivat ovat asiantuntijoita. Seurakunnan työntekijöitä voidaan kutsua oppitunneille esimerkiksi kertomaan omasta työstään. Koska kaikkea tunti yhteistyötä määrittävät pedagogiset tavoitteet, on asiantuntijoiden vierailujen sisältö syytä suunnitella tai todeta yhdessä etukäteen. Seurakunta voi tarjota myös oppimisympäristöjä ja omaa asiantuntemustaan eri oppiaineissa ja opetuksen kohdissa myös aineryhmät ylittävästi (esim. historia ja musiikki). Tutustuminen seurakunnan toimintaan, kirkkorakennukseen, hautausmaahan, virsiin ja rukouksiin sisältyy eri vuosiluokkien opetussuunnitelmaan.

Esimerkkejä toimintamuodoista: seurakunnan työntekijä kertoo omasta ammatistaan, kanttori esittelee kirkkomusiikkia, luokka tutustuu kirkon arkkitehtuuriin

Kori 2 / Perinteiset juhlat

Perusopetuksessa on useita perinteisiä juhlia, kuten esimerkiksi joulujuhla, kevätjuhla ja itsenäisyyspäivän juhla. Opetuksen järjestäjä ja koulut päättävät niiden sisällöstä. Juhliin voi sisältyä myös joitakin uskontoon viittaavia osioita. Tällaiset juhlatraditiot ovat osa suomalaista kulttuuria. Juhlaan mahdollisesti sisältyvän yksittäisen virren laulamisen johdosta juhlaa ei kuitenkaan perustuslakivaliokunnan tulkinnan mukaan voida pitää uskonnon harjoittamiseksi katsottavana tilaisuutena. Juhlat ovat osa opetusta ja toimintaa, johon kaikkien oppilaiden tulee osallistua. Seurakunnan edustaja voi haluttaessa olla kutsuvieraana näissä tilaisuuksissa samaan tapaan kuin muutkin yhteistyötahojen edustajat.

Kirkkotilan käyttäminen koulun juhlan järjestämiseen ei sinällään tee tilaisuudesta uskonnon harjoittamista. Jos seurakunnan tiloja halutaan käyttää koulun juhliin, on asiasta sovittava kirkkoherran kanssa. Keskustelussa käydään läpi tilaisuuden sisältö sekä

mahdollisesti syntyvät korvaukset. Seurakunnan tilaa varattaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota yhteiseen ymmärrykseen siitä, onko kyseessä esim. kirkkotilan varaaminen koulun joulujuhlaan (kori 2, kaikille oppilaille) vai joulukirkon eli jouluisen koululaisjumalanpalveluksen tai hartauden varaaminen (kori 3, kaikille oppilaille vapaaehtoinen huoltajien ja oppilaan oman valinnan mukaan). Koulun perinteisen juhlan järjestäminen saattaa olla tarkoituksenmukaisempaa kunnan omissa tiloissa, mutta kouluilla voi olla erilaisia tarpeita.

Esimerkkejä toimintamuodoista: nuorisotyöntekijä vieraana koulun kevätjuhlassa, koulun joulujuhla kirkossa

Kori 3 / Uskonnolliset tilaisuudet

Perusopetuksen yhteydessä järjestetyt uskonnolliset tilaisuudet ja toimitukset ovat uskonnon harjoittamista positiivisen uskonnonvapauden periaatteella. Vapaus olla osallistumatta uskonnolliseen tilaisuuteen ja toimitukseen on riippumaton yhdyskunnan jäsenyydestä. Näin ollen myöskään uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvia ei voida velvoittaa osallistumaan tilaisuuksiin ja toimituksiin. Uskonnollisten tilaisuuksien ja toimitusten aikana koulun on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä vaihtoehtoja ja mielekästä toimintaa, jonka tulee olla uskonnollista sisältöä lukuun ottamatta luonteeltaan ja tavoitteiltaan mahdollisimman samankaltaista. Osallistumisesta tai osallistumatta jättämisestä ei saa koitua oppilaalle leimautumista tai muita haitallisia seurauksia. Uskonnolliset tilaisuudet tulee järjestää selkeästi erillään muusta toiminnasta. Turvallisuus ja yhdenvertainen kohtelu tulee taata kaikille oppilaille.

Koska oppilaalla on perustuslain mukainen mahdollisuus olla osallistumatta uskonnon harjoittamiseen, huoltajille riittävän ajoissa toimitettavista tiedotteista on käytävä ilmi opetuksen yhteydessä järjestettävät uskonnolliset tilaisuudet sekä niille vaihtoehtoinen toiminta.

Huoltaja voi ilmoittaa asiasta kertaluonteisesti tai tapauskohtaisesti. Ilmoituksen jälkeen opetuksen järjestäjä eli koulu sen edustajana huolehtii siitä, että osallistuminen tapahtuu huoltajan ilmoituksen mukaisena. Riittävän aikaisin tapahtuva suunnittelu varmistaa myös onnistuneen yhteistyön seurakunnan kanssa. Koulun vuosisuunnitelman yhteydessä on syytä sopia lukuvuoden aikana toteutettavasta yhteistyöstä.

Esimerkkejä toimintamuodoista: koululaisjumalanpalvelus, aamunavaus, koulukinkerit, retkipäivä

Kori 4 / Kasvun ja hyvinvoinnin tuki

Seurakunta voi tarjota ammattilaistensa osaamisesta johtuen koululle yhteisölähtöistä ja tasavertaista kumppanuutta oppilaiden kasvuun ja hyvinvointiin. Neljännessä korissa voi olla monenlaista ennaltaehkäisevää oppilashuollon ja työhyvinvoinnin tukemista. Tuki on kuitenkin olennaista toteuttaa uskontojen ja katsomusten kirjoa kunnioittaen.

Yksi tärkeimmistä yhteistyön muodoista on moniammatillinen kriisityö tilanteessa, jossa koulu tai oppilaita on osallisena onnettomuudessa tai vastaavassa laajaa yhteisöä koskevassa arjen turvallisuutta horjuttavassa tapahtumassa. Kaikki muu vuotuinen

yhteistyö osapuolten välillä luo pohjaa tälle yhteistyön muodolle, jolle syntyy tarve ei-toivotusti ja yleensä äkillisesti. Seurakunnan työntekijöitä osallistuu näissä tilanteissa yhteiseen moniammatilliseen kriisityöhön oman ammatti- ja koulutustaustansa mukaisesti esimiehensä päättämällä tavalla. Toiminnasta sovitaan tarkemmin osapuolten kesken tapauskohtaisesti. Yleiseen valmiuteen perustuen toiminnasta saatetaan sopia myös ennalta organisoidusti. Yhteistyötoimijoita näissä tilanteissa ovat yleensä taustaorganisaatiostaan riippumatta mm. koulukuraattorit, psykologit, terveydenhoitajat, nuorisotyön ammattiryhmät, sosiaalityöntekijät, papit, diakoniatyöntekijät ja koulutetut vapaaehtoisjärjestöjen edustajat.

Esimerkkejä yhteistyömuodoista: leirikoulu, luokan ryhmäytys, kriisityö, välituntitoiminta, retkipäivä

Hinnoittelu ja laskutus

Seurakunnan palvelu on maksutonta. Kummankin osapuolen omistuksessa olevien kiinteistöjen tilavuokrat sovitaan organisaatiossa päätetyn hinnaston mukaisesti.

Sopimuksen seuranta ja yhteistyöneuvottelut

Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi, kun molemmat osapuolet ovat sen allekirjoittaneet. Sopimus voidaan päättää tai sitä voidaan muuttaa koska tahansa yhteisen neuvottelun jälkeen.

Sopimuksen toteuttamista seurataan ja arvioidaan yhteistyöneuvotteluin vähintään kahden vuoden välein. Seurakunnan nimeämä yhteyshenkilö huolehtii neuvottelun sopimisesta.

Sopimusta on laadittu kaksi yhtäpitävää kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle.

Kurikassa 1.9.2022

Kurikan kaupunki/opetustoimi

Kurikan seurakunta

Anne-Mari Packalén-Reinikainen
opetuspäällikkö

Aija Niemelä
vs. kirkkoherra